

МАТЕРІАЛИ ДО ВИВЧЕННЯ ВЕСНЯНОГО ПЕРЕЛЬОТУ ПТАХІВ В ДОЛИНІ р. УЖ

Л.А. Потіш

Ужгородський університет

Спостереження за весняною міграцією проводились у 1993 р. шляхом стаціонарних обліків мігрантів упродовж двох місяців. Для обліку обиралися різні точки в м. Ужгород, з яких найкраще було спостерігати за кількісним і якісним складом мігрантів.

Весна 1993 р. була затяжною, ще в першій декаді березня сніговий покрив був значним, що безумовно відобразилося на початку міграції птахів по долині р. Уж. Часті тумани і хмарність дуже ускладнювали переліт, тому можна було спостерігати повернення з долини Ужа навіть таких птахів, як гуси, хоч це явище носило характер орієнтації.

З другої декади березня відмічаються великі зграї граків (*Corvus frugilegus*), які роблять спроби пролетіти по долині вгору. Але тільки у третій декаді число птахів, які залітають у долину, перевищує кількість повернень з неї. На початку квітня температура повітря зросла, проте спостерігати різкого підвищення міграційної активності нам не вдалося. У другій декаді квітня відбулося різке потепління і за 2-3 доби встановилась по-справжньому літня погода. За таких умов спостереження за перельотами ускладнились, змінились години міграційних максимумів, багато птахів летіли вночі, дрібні горобині летіли вдовж південних схилів передгір'я.

Результати спостережень зведені у таблицю.

Найбільш масовими мігрантами є грак, шпак (*Sturnus vulgaris*), чайка (*Vanellus vanellus*), річковий мартин (*Larus ridibundus*). З таблиці також видно, що навіть у найбільш масових видів великий процент повернень із долини. Ми пояснюємо це тільки несприятливими умовами для перельоту.

Наведені результати безумовно не можуть відобразити реальної картини щодо якісного і кількісного складу мігрантів. Так, у таблиці мало представлені дрібні горобині, що пов'язано

очевидно з місцем спостереження. Тому говорити про характер перельоту і використання птахами долини Ужа для подолання Карпат ще рано.

Кількісна характеристика перельоту птахів у долині р. Уж весною 1993 р. (середня кількість особин за 1 год. спостережень)

Вид	"Вгору"	"Вниз"	Обліковано в цілому
<i>Corvus frugilegus</i>	95,65	41,46	137,11
<i>C. cornix</i>	1,06	0,18	1,24
<i>Pica pica</i>	0,32	0,38	0,70
<i>Parus major</i>	0,31	0,07	0,38
<i>Pyrrhula pyrrhula</i>	0,48	0,45	0,93
<i>Carduelis carduelis</i>	0,71	0,20	0,91
<i>Fringilla coelebs</i>	0,04	0,02	0,06
<i>Accipiter gentilis</i>	0,02	0,01	0,03
<i>Buteo buteo</i>	0,02	-	0,02
<i>Vanellus vanellus</i>	2,17	0,93	3,00
<i>Sturnus vulgaris</i>	14,55	3,84	18,39
<i>Anas platyrhynchos</i>	0,99	0,19	1,18
<i>Larus ridibundus</i>	1,09	2,36	3,45
<i>Columba oenas</i>	0,59	0,43	1,02
<i>Anser fabalis</i>	0,91	0,26	1,17
<i>Motacilla alba</i>	0,03	-	0,03
<i>Ardea cinerea</i>	0,24	-	0,24
<i>Aquila pomarina</i>	0,01	-	0,01
<i>Turdus pilaris</i>	0,05	0,02	0,07
<i>Dendrocopos major</i>	0,02	-	0,02
Всього:	119,71	50,80	169,96